

Zgodba o kralju Šahriarju in njegovem bratu

*V imenu boga , Vsemilostnega, Vseusmiljenega
Hvala Bogu, Gospodarju svetov, mir in molitev
naj bosta posvečena prvemu med poslanci, našemu gospodu Mohamedu.
Naj mu Bog stalno nakloni molitve in mir vse do Dneva vstajenja.
Ljudska izročila govorijo o vsem, kar je bilo, kar je preteklo in zdavnaj minilo.
In izročila starodavnih ljudstev so postala nauk za njihove potomce.
Tako človek preučuje dogodke, ki so se zgodili drugim, in se iz njih uči, tako se z
branjem starodavnih zgodb uri in svoj um bistri. Med poučnimi pripovedmi je tudi
Tisoč in ena noč z vsemi svojimi zgodbami in prigodami.
Pravijo - in Bog najboljše ve o nam neznanem, kajti On je nadvse moder,
slaven in radodaren, nadvse blagohoten in milosten -*

Ada je v starodavnih časih, v preteklih vekih in stoletjih na otokih Indije in Kitajske živel kralj kraljev iz rodu Sasanov, poveljnik vojske, stražarjev, poslov in slug. Imel je dva sinova, enega že odraslega in drugega še mladega. Oba sta bila junaška viteza, vendar je starejši po hrabrosti prekašal mlajšega. Kraljeval je svoji deželi in pravično vladal svojim podložnikom tako, da so ga vzljubili vsi prebivalci njegovega ozemlja in kraljestva. Ime mu je bilo kralj Šahrijar, njegovemu mlajšemu bratu pa kralj Šahzeman, in ta je vladal perzijskemu Samarkandu. Vsak od njiju je prebival v svoji deželi in vsak je bil v svojem kraljestvu pravičen sodnik svojim podanikom že dvajset let. Živela sta v največjem zadovoljstvu in sreči. Tako je bilo, dokler si ni starejši kralj zaželel videti mlajšega brata. Takoj je ukazal svojemu vezirju, naj odide ponj in ga privede. Vezir mu je vljudno in vdano pritrnil, odpotoval je in srečno prispel. Stopil je k Šahzemanu, mu izročil njegove pozdrave ter povedal, da je njegov brat, kralj Šahrijar, zahrepenel po njem in si želi, da ga obišče. Šahzeman se je vljudno in vdano odzval in se začel pripravljati na pot. Ukazal je vzeti s seboj šotore, pripraviti kamele, mezge, hlapce in telesno stražo, določil je še vezirja za svojega namestnika in se odpravil. Napotil se je v kraljestvo svojega brata.

At odís cum que
aut vernatust,
incimodit rehende
Iluptias poritae

Zgodba o biku in oslu

Aizvlekel je meč, ju zabodel in v postelji pokončal. V hipu se je vrnil in ukazal, da krenejo dalje. In potoval je, dokler ni prispel do prestolnice svojega brata. Ko so se približevali mestu, je poslal bratu sla z vestjo o svojem prihodu in Šahrijar mu je prihitel naproti in ga pozdravil, presrečen od neizmerne radosti. Njemu na čast je dal

okrasiti vse mesto, posadil ga je ob sebe ter z njim radostno pokramljal. Vendar pa je Šahzeman kar naprej mislil na pripetljaj s svojo ženo, in polastila se ga je tako globoka žalost, da mu je pobledel obraz in se mu je zgrbilo telo. Ko ga je brat videl takega, je najprej pomislil, da je temu vzrok morda njegov odhod iz ljubljene kraja, zato ni drezal vanj in ga ni zasliševal. Naslednjega dne pa ga je vseeno ogovoril:

»O, brat moj, vidim, kako sključen si in bel v obraz.«

In Šahzeman mu potoži:

»O brat moj, v meni je še živa rana.«

Vendar pa mu ni povedal tega, kar je bil doživel s svojo ženo.

»Želim si,« reče tedaj Šahrijar, »da greš z menoj na lov, da se ti razvedri srce.«

Toda Šahzeman je odklonil povabilo in tako se je brat sam odpravil na lov. Na kraljevem dvoru pa so bila vsa okna obrnjena na grajski vrt. Ko se je Šahzeman zazrl skozi okno, je nepričakovano opazil, da se odpirajo grajska vrata in da skozi prihaja dvajset suženj in sužnjev in z njimi tudi bratova žena, ki je izstopala po svoji izjemni lepoti in milini. Prišli so do vodomete, se slekli in skupaj posedli, ko je kraljica nenadoma zaklicala:

»O, Masud!«

In črn suženj je stopil prednjo, jo objel in ona se je privila k njemu. Legel je z njo in ostali sužnji so naredili prav tako s svojimi sužnjami: ljubili so se, se objemali in zabavali, dokler se ni prevesil dan in je začelo ugašati sonce.

Ko je Šahrijarjev brat to videl, si je rekel:

»O Bog, saj je moja nesreča vendar manjša od njegove sramote.«

In ljubosumje in žalost sta ga v hipu zapustila.

»To je res mnogo hujše od tega, kar se je pripetilo meni,« je vzkliknil in prenehal zavračati hrano in pijačo.

Ko se je brat vrnil s poti, sta se najprej pozdravila. Kralj Šahrijar je pozorno pogledal svojega brata in opazil, da se mu je povrnila rožnata barva, da so mu pordela lica in je začel spet jesti s slastjo, medtem ko je prej komaj kaj spravil v usta. Tedaj je starejši kralj Šahrijar rekel svojemu bratu:

»O, dragi brat, zapustil sem te bledoličnega, zdaj pa vidim, da se ti je povrnila zdrava polt. Povej torej, kaj se je zgodilo s teboj!«

»Povedal ti bom, zakaj sem videti drugačen kot prej,

Ovitet fuga. Et
evellessunti offic tem.
Ut quiassus magnis
et, qui aut dit aut
facesto est, quam,
cone suntor abo. El
idunt autatas aceatatur?
Antur?
Nem dion poratae

Ovitet fuga. Et ev-
ellessunti offic tem.
Ut quiassus magnis
et, qui aut dit aut
facesto est, quam,
cone suntor abo.
El idunt autatas
aceatur? Antur?
Nem dion poratae
sitatur? Facepre hen

vendar pa me nikar ne sili, da ti govorim o tem, zakaj se mi je povrnila rdečica,« mu odgovori Šahzeman.

Šahrijar odvrne:

»Govori torej, zakaj si se tako spremenil in oslabel, in jaz te bom poslušal.«

»O, brat moj,« je začel Šahzeman, »ko si mi poslal vezirja z naročilom, naj te obiščem, sem se takoj odpravil na pot in sem bil že skoraj odšel iz mesta, ko sem se spomnil, da sem na dvoru pozabil biserno zrno, ki sem ti ga bil namenil. Vrnil sem se na dvor in našel v svoji postelji ženo s črnim sužnjem. Ubil sem ju, prišel k tebi in ves čas razmišljal o tej nesreči. Zato sem se tako spremenil in oslabel, kako pa se mi je povrnila rdečica – tega, brat, dovoli, da nikoli ne izdam.«

Ko je slišal besede svojega brata, je Šahrijar vzkliknil: »Rotim te pred Bogom, povej mi vendar, zakaj imaš spet rdeča lica!«

237. noč

In Šahzeman mu je začel pripovedovati o vsem, kar je videl. Tedaj je Šahrijar dejal bratu:

»Želel bi to videti na lastne oči!«

In Šahzeman mu je svetoval:

»Delaj se torej, da greš na lov, na gonjo, in se skrij pri meni, tako boš videl vse in se prepričal na lastne oči!« Kralj Šahrijar je takoj zaukazal, naj se razglasi njegov odhod in naj se vojska s šotori odpravi iz mesta, in tudi sam je odšel z njimi. Sedel je pred šotor in zabičal svojim slugam, da nihče ne sme vstopiti k njemu. Zatem se je preoblekel in se potihoma prikradel k bratu na dvor. Nekaj časa je še postavil ob okencu, ki je gledalo na vrt, potem pa so se iznenada prikazale sužnje s svojo gospodarico in skupaj s sužnji so do klica k opoldanski molitvi počenjali vse natanko tako, kot je Šahzeman opisal svojemu bratu. Ko je Šahrijar to videl, je postal ves iz sebe in je dejal svojemu bratu:

»Dvigni se, takoj pojdiva na pot, takšnega kraljestva midva ne potrebujeva, pojdiva in se ne vrniva, dokler ne srečava nekoga, ki se mu je zgodilo tako kot nama, sicer je za naju smrt boljša od življenja!«

Skozi stranska vrata sta odšla iz palače in potovala

dneve in noči, dokler nista prispela do obale Slanega morja. Tam je sredi trate raslo drevo in ob njem je žuborel potok. Iz studenca sta se napila vode in sedla, da bi si odpočila. Ko je minila ura, je morje iznenada močno vzvalovilo in iz njega se je dvignil črn steber, tako visok, da je segel do neba, in napolnil se je k njima. Ko sta brata to spoznala, sta se prestrašila in se povzpela na vrh visokega drevesa, kjer sta čakala, kaj se bo zgodilo. Naenkrat sta zagledala džina izredno visoke rasti, z veliko glavo in s širokimi prsmi. Na glavi je tovoril zaboj. Stopil je na kopno in se odpravil naravnost k drevesu, na katerem sta se skrivala brata. Sedel je podenj, odpečatil zaboj, vzela iz njega skrinjo in jo odklenil. Iz skrinje je stopila mlada žena vitke postave, lepa kot sijoče sonce, kakor se je odlično izrazil pesnik Atija:

*Ko iz teme zasveti, z njo dan se rodi,
svetloba se njena skozi veje blešči.
Kot sonce večerno žari brez tančice,
razkrita zasenči vse zvezdne noči.
Ves svet se ji klanja, v strasti drhti,
ko stopa, ji tančica s telesa drsi.
Če v jezi kot strela pobilisne z očmi,
še zemlja se ustavi in svet zajechi.*

At odis cum que
aut vernetust,
incimodit rehende
Iluptias poritae

Tedaj je džin pogledal ženo in ji rekel:

»Oj, plemenita vladarica, ki sem te ugrabil na poročno noč, zdaj bi si hotel malo odpočiti.«

In položil je svojo glavo na njena kolena in zaspal, ona pa je dvignila pogled k drevesu in na vrhu krošnje zagledala čepeča kralja. Vzdignila je džinovo glavo s svojih kolen in jo položila na zemljo ter stoje, pod drevesom, s kretnjami sporočila bratoma:

»Spustita se z drevesa in se ne bojta duha.«

Onadva pa sta ji rekla:

»Pri Bogu, obvaruj naju pred njim!«

Žena jima je zapretila:

»Če takoj ne splezata z drevesa, bom prebudila zlega duha, da vaju prav grdo usmrti!«

Prestrašila sta se in zlezla z drevesa k ženi, ona pa je legla prednju in jima ukazala:

»Začnita me, kolikor zmoreta ljubiti, sicer predramim strašnega demona.«

Trd od strahu se obrne kralj Šahrijar k svojemu bratu, kralju Šahzemanu:

»O, brat moj, naredi, kar ti ukazuje!«

»Ne! Stori to ti pred menoj,« mu uporno ugovarja Šahzeman. Začela sta z znaki in kretnjami bodriti drug drugega, da je žena zavpila:

»Kaj je zdaj to? Vidim vaju, kako si namigujeta. Če ne prideta takoj k meni in ne izpolnita, kar zahtevam in želim, takoj pokličem mogočnega džina!«

Iz bojazni pred demonom sta jo ljubila in ko sta končala, jima reče: »Zresnita se!«

Nato vzame iz prsi mošnjo in privleče iz nje ogrlico iz petstosedemdesetih prstanov z besedami:

»Mar se vama sanja, čigavi so vsi ti prstani?«

In brata ji odgovorita:

»Ne.«

Zato jima pojasni:

»Vsi lastniki teh prstanov so nasadili roge mojemu džinu, kajti vsi po vrsti so bili moji ljubimci. In zdaj

mi še vidva izročita svoja prstana!«

Brata sta snela prstana z rok in ju izročila ženi. In ona jima je začela pripovedovati:

»Ta duh me je ugrabil na poročno noč, me zaprl v skrinjo in skrinjo zaklenil v zaboj. Na zaboj je prikoval sedem močnih ključavnic in me spustil na dno razburkanega morja, kjer divje besnijo valovi. Vendar ni vedel, da ženi, če si česa želi, ne more nihče nasprotovati, kakor je povedal že neki pesnik:

*Besedam soprog nikar ne verjemite
in njih obetom in obljubam tudi ne!
Ko mile so, oproščajo in ko so zle,
vse v njih nastaja in poraja se iz sle.
Skrbnó ljubezen blinijo v objemih
in pod tančico kujejo laži, se ve.*

*Ovitet fuga. Et evel-
lessunti offic tem. Ut
quiassus magnis et,
qui aut dit aut facesto
est, quam, cone suntor*

Zgodba o kralju Šahriarju

Ovitet fuga. Et evel-
lessunti offic tem. Ut
quiassus magnis et,
qui aut dit aut facesto
est, quam, cone suntor
abo. El idunt autatas
aceatur? Antur?
Nem dion poratae
sitatur? Facepre hen

Ada je v starodavnih časih, v preteklih vekih in stoletjih na otokih Indije in Kitajske živel kralj kraljev iz rodu Sasanov, poveljnik vojske, stražarjev, poslov in slug. Imel je dva sinova, enega že odraslega in drugega še mladega. Oba sta bila junaška viteza, vendar je starejši po hrabrosti prekašal mlajšega. Kraljeval je svoji deželi in pravično vladal svojim podložnikom tako, da so ga vzljubili vsi prebivalci njegovega ozemlja in kraljestva. Ime mu je

bilo kralj Šahrijar, njegovemu mlajšemu bratu pa kralj Šahzeman, in ta je vladal perzijskemu Samarkandu.

Vsak od njiju je prebival v svoji deželi in vsak je bil v svojem kraljestvu pravičen sodnik svojim podanikom že dvajset let. Živela sta v največjem zadovoljstvu in sreči. Tako je bilo, dokler si ni starejši kralj zaželel videti mlajšega brata. Takoj je ukazal svojemu vezirju, naj odide ponj in ga privede. Vezir mu je vljudno in vdano pritrđil, odpotoval je in srečno prispel. Stopil je k Šahzemanu, mu izročil njegove pozdrave ter povedal,